

Laidiens: 06.01.2015., Nr. 2

Oficiālās publikācijas Nr.: 2015/2.8

Ministru kabineta noteikumi Nr.829

Rīgā 2014.gada 23.decembrī (prot. Nr.72 39.§)

Īpašās prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par piesārņojumu"
24.² panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka īpašās prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs.
2. Dzīvnieku novietnei, kurā atrodas mazāk par 10 dzīvnieku vienībām vai, ja dzīvnieku novietne atrodas īpaši jutīgās teritorijās, – mazāk par piecām dzīvnieku vienībām, piemēro tikai šo noteikumu 4.4.1. apakšpunkta prasības.
3. Noteikumos lietoti šādi termini:
 - 3.1. pakaišu kūtsmēsli – kūtsmēsli ar pakaišu un lopbarības palieku piejaukumu, kur sausnas saturs ir vairāk par 15 procentiem;
 - 3.2. pusšķidrie kūtsmēsli – kūtsmēsli ar pakaišu, lopbarības palieku vai ūdens piejaukumu, kur sausnas saturs ir no 10 līdz 15 procentiem;
 - 3.3. šķidrie kūtsmēsli – kūtsmēsli ar ūdens piejaukumu, kur sausnas saturs ir no 2 līdz 10 procentiem;
 - 3.4. virca – lauksaimniecības dzīvnieku šķidrie izdalījumi un šķidrums, kas izplūst no pakaišu kūtsmēsliem;
 - 3.5. skābbarības sula – šķidrums, kas izplūst no skābbarības tās sagatavošanas un uzglabāšanas laikā;
 - 3.6. dzīvnieku novietne – jebkura ēka vai tās daļa vai āra apstākļos norobežota vide vai vieta, kurā pastāvīgi vai uz laiku tur lauksaimniecības dzīvniekus, tai skaitā nepieciešamās palīgtelpas un palīgbūves;
 - 3.7. dziļā kūts – dzīvnieku mītne, kurā pakaišu kūtsmēslus uzkrāj turpat kūtī vismaz pusgadu;
 - 3.8. kūtsmēsļu krātuve – būve kūtsmēsļu uzkrāšanai līdz to izlietošanai lauku mēslošanai vai cita veida izmantošanai;
 - 3.9. lagūnas tipa kūtsmēsļu krātuve – kūtsmēsļu krātuves veids, kam raksturīga pusiedziļināta vai iedziļināta baseina forma un kuras sienas un pamatne ir noklātas ar ūdensnecaurīdīgu materiālu.

II. Prasības piesārņojuma ierobežošanai un kontrolei

4. Kūtsmēsļu savākšanai, novadišanai un uzglabāšanai ir noteiktas šādas prasības:

4.1. savākšanas un novadišanas sistēmas dzīvnieku novietnē izbūvē no ūdensnecaurļaidīga materiāla, kas ir noturīgs pret dzīvnieku novietnē izmantotās tehnikas ietekmi;

4.2. krātuves pamatni un sienas izbūvē no ūdensnecaurļaidīga materiāla, kas ir izturīgs pret izmantotās tehnikas ietekmi;

4.3. dzīvnieku novietnē izveido piemērotu sistēmu šķidro kūtsmēsļu vai vircas savākšanai un novadišanai uz attiecīgajām krātuvēm;

4.4. pakaišu kūtsmēsļus uzglabā:

4.4.1. pie dzīvnieku novietnes līdz to tālākai izmantošanai, ja dzīvnieku novietnē atrodas mazāk par 10 dzīvnieku vienībām vai, ja tā atrodas īpaši jutīgā teritorijā, – mazāk par piecām dzīvnieku vienībām. Kūtsmēsļu uzglabāšanas laukuma pamatni ierīko saskaņā ar šo noteikumu 4.6.6. apakšpunkta prasībām. Vircu uzkrāj speciāli aprīkotā tvertnē;

4.4.2. kūtsmēsļu krātuvē, kas būvēta no betona, vai betonētā laukumā, vai speciāli ierīkotā laukumā ar šķidruma necaurļaidīgu pamatni, ja dzīvnieku novietnē atrodas vairāk par 10 dzīvnieku vienībām vai, ja tā atrodas īpaši jutīgā teritorijā, – vairāk par piecām dzīvnieku vienībām. Vircu uzkrāj speciāli ierīkotā krātuvē (tvertnē);

4.4.3. dziļajā kūtī. Ārpus dzīvnieku novietnes dziļajā kūtī uzkrātos kūtsmēsļus, ja nodrošina sausnas saturu vismaz 45 procenti, uzglabā ne ilgāk kā 24 mēnešus. Kūtsmēsļu uzglabāšanas laukumu ierīko saskaņā ar šo noteikumu 4.6.3., 4.6.4. un 4.6.5. apakšpunkta prasībām un pamatni veido no ūdensnecaurļaidīga materiāla;

4.4.4. izņēmuma gadījumā ārpus dzīvnieku novietnes ne ilgāk kā piecus mēnešus – no 1. maija līdz 30. septembrim – vai tad, ja tiek veikta kūtsmēsļu krātuves atjaunošana vai pārbūve. Pagaidu uzglabāšanas laukumu ierīko atbilstoši šo noteikumu 4.6. apakšpunkta prasībām;

4.5. lai pakaišu kūtsmēsļus uzglabātu ārpus dzīvnieku novietnes:

4.5.1. operators Valsts vides dienesta reģionālajā vides pārvaldē (turpmāk – pārvalde) iesniedz iesniegumu, kurā pamato šo noteikumu 4.4.4. apakšpunktā minēto izņēmuma gadījumu. Iesniegumā norāda zemes vienības kadastra apzīmējumu un apliecina pakaišu kūtsmēsļu uzglabāšanas vietas atbilstību šo noteikumu 4.6. apakšpunkta prasībām. Iesniegumam pievieno Lauku atbalsta dienesta lauku bloka karti (mērogā 1 : 5000 vai mērogā 1: 10 000, ne vecāku par pieciem gadiem), kurā atzīmē paredzamo pakaišu kūtsmēsļu uzglabāšanas vietu. Ja operators veic kūtsmēsļu krātuves atjaunošanu vai pārbūvi, iesniegumā norāda darba izpildes laiku;

4.5.2. pārvalde, pamatojoties uz iesniegtajiem dokumentiem, saskaņo pakaišu kūtsmēsļu uzglabāšanas vietu ārpus dzīvnieku novietnes. Ja, veicot pārbaudi, valsts vides inspektors konstatē pakaišu kūtsmēsļu uzglabāšanas vietas vai uzglabāšanas veida neatbilstību šo noteikumu 4.6. apakšpunkta prasībām un pārvaldes noteiktajā termiņā operators nav veicis pasākumus šo neatbilstību novēršanai, pārvalde atceļ pakaišu kūtsmēsļu uzglabāšanas vietas saskaņojumu. Operatora pienākums ir aizvākt neatbilstošā vietā uzglabātos kūtsmēsļus un nodrošināt to apsaimniekošanu atbilstoši šo noteikumu prasībām;

4.6. ierīkojot pakaišu kūtsmēsļu uzglabāšanas laukumu ārpus dzīvnieku novietnes, ievēro šādus nosacījumus:

4.6.1. kūtsmēsliem nodrošina tādu sausnas saturu (virs 30 procentiem), lai tos varētu sakraut kaudzē un no tiem neplūstu virca;

4.6.2. pakaišu kūtsmēsļu daudzums uzglabāšanas laukumā atbilst vienā gadā attiecīgajā laukā iestrādājamam kūtsmēsļu apjomam;

4.6.3. kūtsmēsļu uzglabāšanas laukumu neveido vietā, kur nogāzēs slīpums ir lielāks par pieciem grādiem, lai reljefs nesekmētu virszemes noteces veidošanos un noplūdi;

4.6.4. kūtsmēsļu uzglabāšanas laukumu neveido pārmitrās un applūstošās teritorijās;

4.6.5. kūtsmēsļu uzglabāšanas laukumu ierīko vismaz 50 metru attālumā no virszemes ūdens objektiem un no akas, kurā tiek ņemts ūdens mājāsaimniecībai, un vismaz 30 metru attālumā no novadgrāvja kroles un meliorācijas sistēmas būves (akas, virszemes noteces uztvērēja);

4.6.6. kūtsmēsļu uzglabāšanas laukuma pamatni veido no ūdensnecaurlaidīga materiāla vai pamatnē ieklāj vismaz 30 centimetrus biezu šķidrumu absorbējošu materiālu (salmus, kūdru, skaidas), lai uzsūktu kūtsmēslos esošo šķidrumu un pasargātu no noteces. Absorbējoša materiāla pamatni veido divu metru platumā apkārt kūtsmēsļu kaudzes perimetram. Kūtsmēsļus nosedz ar vismaz 20 centimetrus biezu absorbējoša materiāla aizsargslāni (salmu, kūdras, skaidu) vai ūdensnecaurlaidīgu materiālu, lai mazinātu atmosfēras nokrišņu iedarbību, novērstu noteci un gaistošo vielu iztvaikošanu;

4.6.7. kūtsmēsļu uzglabāšanas laukumu neveido tajā pašā vietā, ja nav pagājuši vismaz trīs gadi.

5. Kūtsmēsļu krātuvēm ir noteiktas šādas prasības:

5.1. kūtsmēsļu un skābbarības sulas uzglabāšanai nodrošina tādu krātuves tilpumu, kas to ļauj uzkrāt vismaz astoņus mēnešus. Ja kūtsmēsļu daudzums pārsniedz minēto krātuves tilpumu, operators daudzumu, kas pārsniedz krātuves tilpumu, drīkst nodot citai personai;

5.2. vircu no vaļējām un slēgtām pakaišu kūtsmēsļu krātuvēm savāc atsevišķā krātuvē ar tādu krātuves tilpumu, kas to ļauj uzkrāt vismaz astoņus mēnešus;

5.3. ir pieļaujama skābbarības sulas uzglabāšana vircas vai šķidro kūtsmēsļu krātuvē, ja skābbarības sulas apjoms nepārsniedz piecus procentus no šķidro kūtsmēsļu apjoma. Nav pieļaujama skābbarības sulas noplūde vidē;

5.4. kūtsmēsļu krātuves un vircas uzkrāšanas tvertnes ietilpību aprēķina saskaņā ar šo noteikumu pielikumu;

5.5. šo noteikumu 5.1. un 5.2. apakšpunktā minētās būves būvē atbilstoši normatīvajiem aktiem par būvniecību;

5.6. kūtsmēsļus, tai skaitā vircu, izmanto saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem.

6. Skābbarības glabāšanai tranšejā un kaudzēs, kā arī tās izmantošanai ir noteiktas šādas prasības:

6.1. skābbarības tranšejas pamatni izveido no ūdensnecaurlaidīga materiāla, kas ir izturīgs pret skābbarības ietekmi un iespējamiem mehāniskiem bojājumiem pildīšanas vai iztukšošanas laikā;

6.2. tranšejas pamatni ierīko ar slīpumu skābbarības izkraušanas virzienā. Tranšejas zemākajā galā ierīko šķērskanālu skābbarības sulas novadīšanai uzkrāšanas tilpnē;

6.3. uzglabājot skābbarību kaudzē uz lauka, zem kaudzes ieklāj plēvi vai absorbējoša materiāla slāni. Ieklāto plēvi savieno ar kaudzei pārklāto plēvi vai kaudzi nosedz ar absorbējoša materiāla slāni;

6.4. skābbarības kaudzi veido vietās, kur lauka reljefs nesekmē virszemes noteces veidošanos un skābbarības sulas noteci. Skābbarības kaudzi novieto atbilstoši vides aizsardzības normatīvajos aktos noteiktajām virszemes

ūdensobjektu aizsargjoslu prasībām, bet ne tuvāk par 30 metriem no upes, strauta, grāvja, meliorācijas sistēmu akām vai akas, kurā tiek ņemts ūdens mājāsaimniecībai;

6.5. ja skābbarības kaudzi ierīko katru gadu vienā un tajā pašā vietā, kaudzes pamatni izbetonē. Pamatni laukumam veido ar slīpumu uz skābbarības sulas savākšanas tilpnes pusi. Apkārt skābbarības kaudzes laukumam izveido skābbarības sulas uztveršanas grāvīti vai 0,2–0,3 metrus augstu apmali;

6.6. skābbarības sulu neizklīdē uz lauka laikposmā no 1. decembra līdz 1. martam, kā arī uz sasalušas, pārmitras vai sniega klātas augsnes.

7. Šķidro un pusšķidro kūtsmēsļu un vircas glabāšanai ir noteiktas šādas prasības:

7.1. šķidro un pusšķidro kūtsmēsļu un vircas krātuves ir slēgta tipa vai ar pastāvīgu dabisku vai mākslīgu peldošu segslāni, kas samazina iztvaikošanu. Peldošais segslānis nepārtraukti nosedz krātuves virsmu. Ja nepieciešams, dabisko segslāni papildina;

7.2. uzpildes sistēmu veido tā, lai neizjauktu peldošo segslāni;

7.3. uzkrājot šķidros kūtsmēslus lagūnas tipa kūtsmēsļu krātuvē:

7.3.1. krātuves pamatnes līmenis ir vismaz 50 centimetru virs maksimālā gruntsūdens līmeņa. Ja nepieciešams, gruntsūdens līmeni pazemina, pamatnē izbūvējot drenāžu;

7.3.2. krātuves pamatni un sienas hermetizē ar speciālu ūdensnecaurlaidīgu materiālu, kurš paredzēts šķidro kūtsmēsļu uzglabāšanai un kura malas nostiprina krātuves augšmalā;

7.3.3. krātuvi norobežo ar nožogojumu.

8. Projektējot jaunu dzīvnieku novietni, paredz izbūvēt kūtsmēsļu krātuvi vai iekārtu kūtsmēsļu tālākai pārstrādei. Pārbūvējot ekspluatācijā esošu dzīvnieku novietni, ja nepieciešams, kūtsmēsļu uzglabāšanai paredz izbūvēt jaunu krātuvi vai pārbūvēt esošo, vai izbūvēt iekārtu kūtsmēsļu tālākai pārstrādei. Kūtsmēsļu krātuves tilpums nodrošina kūtsmēsļu uzglabāšanu vismaz astoņus mēnešus.

9. Dzīvnieku novietnē, kurā pakaišu kūtsmēslus uzkrāj dziļajā kūtī, un saimniecībā, kurā gaļas liellopi, aitas un savvaļas sugas dzīvnieki, kas paredzēti produkcijas ieguvei, pastāvīgi tiek turēti āra apstākļos norobežotā vidē, nav nepieciešama krātuve kūtsmēsļu uzglabāšanai.

III. Kontrole un operatora veiktais monitoring

10. Šo noteikumu prasību ievērošanu kontrolē valsts vides inspektori.

11. Operators šo noteikumu 12. punktā minētos datus norāda uzskaites žurnālā (uz papīra vai elektroniski). Uzskaites žurnālu pēc vides valsts inspektora pieprasījuma uzrāda pārbaudei. Operators attiecīgo informāciju glabā vismaz trīs gadus.

12. Uzskaites žurnālā norāda:

12.1. datumu, kad papildināts peldošā segslāņa klājums (ja tāds ir);

12.2. datumu, kad kūtsmēsli, fermentācijas atliekas vai skābbarības sula izklīdēta uz lauka;

12.3. datumu, kad kūtsmēsli, fermentācijas atliekas vai skābbarības sula nodota citai fiziskajai vai juridiskajai personai, norādot daudzumu un fiziskās vai juridiskās personas adresi;